

Сучасна охорона здоров'я: політологічна рефлексія*

Олексій ШУБА,
завідувач відділу з гуманітарних
і міжнародних питань,
гармонізації законодавства з країнами ЄС
та захисту прав людини
Головного науково-експертного управління
апарату Верховної Ради України,
доктор політичних наук, професор



18

Організація охорони здоров'я в сучасному світі розглядається як складова політики і водночас як передумова сталого розвитку суспільства. Право на охорону здоров'я закріплено в Конституції та законах України, інших нормативно-правових документах.

Питання охорони здоров'я як надзвичайно важливі не раз були предметом обговорення Ради Безпеки ООН, вони знайшли своє відображення в ключових документах Європейського Союзу. Це підносить значущість державної політики в галузі, зумовлює необхідність розбудови та вдосконалення вітчизняної моделі охорони здоров'я, актуалізує потребу дослідження політико-правових відносин у цій сфері.

Монографія доцента Національного університету «Кієво-Могилянська академія», кандидата політичних наук Тетяни Семигіної привертає увагу до політичних аспектів проблем галузі в постіндустріальному суспільстві, де здоров'я набуло значення інтегративної соціальної цінності, а також до політики охорони здоров'я як відносно самостійної сфери суспільних відносин, пов'язаної із соціально-економічними реформами, реалізацією національних і глобальних цілей.

Автор переконливо доводить, що державна політика у сфері охорони здоров'я останнім часом стала одним із засобів легітимізації влади. Результати цієї політики є мірилом для оцінки рівня суспільного добробуту, критерієм розвитку суспільства та його безпеки, серед яких показник середньої очікуваної тривалості життя увійшов до індексу розвитку людського потенціалу: з його врахуванням вибудовуються рейтинги розвитку країн.

У монографії зазначено, що інформаційно-просвітницька робота з формування здорового способу

життя, забезпечення належних умов життя («здорового середовища», зокрема харчування, комунально-побутової інфраструктури, безпечних умов праці тощо), врахування впливу інших галузей стали складовими системи охорони здоров'я. Автор наголошує на політичній практиці багатьох країн світу, де міжвідомчий характер сфери охорони здоров'я підкріплюється формуванням медико-соціальних урядових відомств, призначенням керівниками таких структур політиків, які не мають спеціальної медичної освіти, діяльністю громадських і міжвідомчих рад, покликаних розробляти стратегічні рішення щодо розвитку сфери охорони здоров'я.

Характерною особливістю функціонування механізму забезпечення прав людини взагалі і права на охорону здоров'я зокрема є, за висновком автора, активна участь у цьому процесі міжнародних організацій – Всесвітньої організації охорони здоров'я.

У дослідженні доведено, що міжнародні організації – ВООЗ, ЮНІСЕФ, МОП, Світовий банк, СОТ, а також інші наддержавні та приватні утворення часто діють спільно, беруть до уваги позиції одне одного, формуючи в такий спосіб єдину світову мережу охорони здоров'я й відповідну глобальну політику, покликану, зокрема, координувати зусилля. Водночас Т. Семигіна обґрунтовує значення локального (місцевого) рівня політики, внеску громад і громадськості у формування та реалізацію стратегії охорони здоров'я, доводить нелінійність процесів глобалізації в галузі.

Особливо цікавим є ґрунтовний аналіз сучасних напрямів європейської політики щодо охорони здоров'я (формування здорового способу життя та зменшення ризиків захворювання, гарантування безпеки переливання крові та її компонентів, перегляд систем фінансування медичних послуг на основі посилення страхового компоненту та впровадження офіційної співоплати за медичні послуги тощо). Обґрунтованим вбачається положення, проілюстроване відповідними емпіричними даними стосовно того, що прагнення гармонізації вітчизняного законодавства з європейським, вироблення пан'європейських стратегій супроводжується посиленням локальних рівнів та недержавних ініціатив, формуванням різних горизонтальних рівнів політики.

Загалом здійснене Т. Семигіною дослідження можна вважати актуальною і новою для вітчизняної політології науково-теоретичною рефлексією політичних реалій, що формуються у сфері охорони здоров'я. Рекомендації щодо розвитку суспільної моделі охорони здоров'я, в основі якої мають бути державно-приватне партнерство та гармонізація вітчизняних і міжнародних підходів, безперечно, заслуговують на увагу та обговорення не лише медиків, а й політиків і політологів.

Рецензія



*Рецензія на монографію: Семигіна Т. В. Політичні аспекти охорони здоров'я: на перетині глобального і локального. – К.: Вид-во «Кієво-Могилянська академія», 2013.